

Ladislav Faktor

Vším, čím byl, byl rád. Ladislav Faktor, doktor práv, jihočeský rozhlasový magnát, podnikatel, politik, v současnosti senátor, a navíc celý život muzikant a skladatel, oslavil 9. dubna pětadesátiny. Jeho hudební záběr je neuvěřitelně široký. Hrál jazz, fusion music i rock. Doprovázel Franka Zappu při jeho posledním veřejném kytarovém sólu. Píše filmovou hudbu. Snad každý televizní divák slyšel jeho znělky k seriálům 13. komnata nebo Banánové rybičky. A navíc je Ladislav Faktor Budějovičák tělem i duší.

TEXT: JOSEF VLČEK, FOTO: ARCHIV LADISLAVA FAKTORA

Jak vypadala jihočeská hudební scéna před listopadem '89? Měl jsi tam nějakého favorita?

To už je dlouho...! V Budějovicích jsme měli vřadycky spoustu kapel, byl to přece způsob, jak se odreagovat od ponurého socialismu. Slavní byli např. The Sinners, Sharpers, Infinitas a také různé kapely kolem Jirky Klimeše, které hrály jazz. Později jsem s většinou z nich hrál. České Budějovice jsou také známé undergroundovým koncertem Na Americe, kde vystupovaly kapely DG 307 a Plastic People. Tento festival vstoupil do historie hromadným zatýkáním a vyhazováním ze škol. Nakonec nesmím zapomenout na nejslavnější kapelu přelomu osmdesátých a devadesátých let – Oceán.

Pokud vím, ty jsi začínal v kostelní kapele. Jak se stalo, že jsi přešel na úplně jiný žánr, než je duchovní hudba?

Kostelní sbor a kapela U Petřínů hrály od r. 1968 hlavně gospely. Jsem moc vděčný rodičům, že mne tam dovedli. Byl to poměrně velký ansámbl, v nejlepší formě nás mohlo být kolem padesáti. Náš sbor vedl páter Hrdina, bylo to zároveň velmi symbolické jméno. Kdo jednou okusí krásu hraní ve velké kapele, ten je už

provždy ztracen a musí hrát. Pro mne to byla doba, kdy jsem se zbláznil do hudby, což pak poznamenalo celý můj život. Chodil jsem tou dobou na piano a až kolem patnácti se z muziky stal můj hlavní koníček.

S kým všim jsi v té době hrál?

V Budějovicích jsem hrál s každým, kdo měl ruce. Mluvíme o poměrně dlouhém období, ve kterém jsem zakládal pár svých kapel, ale dlouho jsem hrál s Jirkou Klimešem v jeho kapele Fluidum a také ve velkém big bandu, který Jirka dokázal dát dohromady. S jeho big bandem jsme objížděli tehdejší jazzové festivaly po celé republice. Byla to obrovská zkušenost, hrát na klavír v dvacetičlenném orchestru. Hráli jsme tenkrát Jirkova aranžmá skladeb Herbieho Hancocka, Chicka Coreya a dalších, prostě jazz rock. Big band měl i svoje combo, takže když jsme nesehnali všechny dechaře, hráli jsme jen v malém bandu. Taky jsem v průběhu experimentoval s malou dechovou sekci. Nevadil mi ani folk. Hrál jsem a hlavně natáčel desky například s Nezmary nebo Žalmanem a dalšími.

A pak ses najednou objevil v Pražském výběru. Jak ses tam

dostal? A proč tehdy vlastně Michael Kocáb dubloval klávesy?

S Michaelem jsem se potkal někdy v druhé polovině osmdesátých let. Tou dobou jsem se mimo jiné zabýval používáním elektroniky, počítačů a syntezátorů v soudobé hudbě. Hodně mi to učarovalo. Když Michael zjistil, že rozumím studiím, hraju na piano a dokážu míchat hudbu, nabídl mi, abych s ním pracoval ve studiu. Byla to pro mne velká věc, vždyť z Budějovic do Prahy je pro každého muzikanta cesta dlouhá. Byl jsem tou dobou už na volné noze, tak jsem do toho skočil. Mám Michaela rád jako muzikanta i jako člověka, který je inteligentní a je s ním strašná sranda. Stali se z nás kamarádi a to trvá dodnes. Hned po revoluci začal Michael plánovat velký posaz Výběru. Posadil mě za klávesy, protože tak měl větší prostor, jak dělat show a zpívat.

Ten slavný koncert na rozloučenou s Rudou armádou bývá hodně citován. Jednak jako velká kulturní událost, jednak jako koncert, na kterém vystoupil Frank Zappa. Zkoušeli jste s ním před vystoupením?

Než jsme vystartovali na šňůru s velkým

Výběrem, dlouho jsme zkoušeli. Aranžmá Výběru jsou hodně těžká a při velkém množství muzikantů to nebyla žádná procházka. Při společné práci jsem tehdy získal spoustu dalších kamarádů a jsem za to Michaelovi i Výběru do dnes vděčný. Frank Zappa samozřejmě nic nezkoušel a jeho vystoupení s námi bylo čistou improvizací.

Řada historiků médií se domnívá, že Radio Underground neboli Radio Podzemí, které jsi založil, začalo vysílat ještě dřív než Radio 1 v Praze.

To není pravda. Radio 1 bylo první a také jsem se na jejich vysílání byl podívat. My jsme jako Radio Podzemí začali vysílat 31. 12. 1990. Byla to krásná doba, úředníci byli zalezlí a báli se nám do toho vlítnout. Tehdy jsme začali vysílat hlavně proto, že v Českém rozhlasu byli samí komunisté a nebylo možné dělat tam nezávislé vysílání.

Kde jste sebrali vysílací technologii?

To je ta romantická část. Že začneme vysílat, jsme se domluvili s mým souedem Tondou Coufem po cestě z baru. První vysílač postavil Tonda na kolena, byl to zuřivý radioamatér a také tehdy pracoval v Radiokomunikacích. Já měl tou dobou ve sklepech našeho rodinného domku studio, kde jsem tvořil a nahrával spoustu hudby nejen pro sebe, ale také pro kamarády. Například první deska Oceánu byla natočena právě tam. Pro vysílání jsem dal dohromady dva gramofony, natočil jsem znělky, a bylo to. Hudební archiv přinášeli v taškách místní DJové, kteří jinak hráli po diskotékách. Z těch nejlepších jsme utvořili tým moderátorů a jelo se. Nejdřív jsme vysílali jen v pátek večer, to bylo tou dobou, kdy nás ještě jako piráty honila inspekce Radiokomunikací, ale časem se to rozjelo na 24/7. Tehdy nám velice pomohlo Unser Radio Passau, které mi prodalo jejich ojetou techniku.

Jak se potom rozvíjelo Radio Faktor?

Tuhle odpověď musím hodně zkrátit, bylo by to na celý román. Největší posun nastal v r. 1994, kdy jsme dostali tzv. regionální licenci na frekvenci

V Budějovicích jsme měli vždycky spoustu kapel, byl to přece způsob, jak se odreagovat od ponurého socialismu. Slavní byli např. The Sinners, Sharpers, Infinitas a také různé kapely kolem Jirky Klimeše, které hrály jazz.

104,3 MHz. Od počátku jsme si museli vybudovat důvěru tehdy také začínajících podnikatelů, že rozhlasová reklama funguje. První reklamy jsme točili pro kamarády zadarmo a tak zjistili ti ostatní, že reklama funguje. Pak jsme pomalu začali vydělávat. Spolu s tím se z nezávislé stanice stala komerční stanice. To je velký rozdíl! Najednou byl konec s tím, že bychom si pouštěli v rádiu hudbu, kterou máme rádi my. Začali jsme vysílat hudbu, která se líbí všem.

Napsal jsi spoustu užitečné hudby, znělky, jingly, podkresy, ať už pro své rádio, nebo pro ČT. Někdy je tahle práce přehlížená nebo nedocenená.

Ano, napsal jsem tisíce drobných skladeb, znělek a obalové hudby. Hlavně proto, že jsem je potřeboval a bylo to prostě levné. Jinak bych neřekl, že jsou tyto útvary nedocenené, zejména ve finančním smyslu. Když jsem vytvářel

hudbu pro TV reklamy, zrovna zadarmo to nebylo.

Máš nějaká pravidla pro tvorbu tohoto typu hudby?

Je to vždy ad hoc, tato hudba slouží celku, kterým je buď obraz, nebo další zvuky. Vždy je ovšem třeba mít nápad. Hodí se mi znalosti instrumentace, které jsem získal při aranžování pro kapely. Také ovšem moc rád používám nejmodernější technologie. Bez programu Logic Pro bych neměl šanci toho tolik spáchat.

Po dvaceti letech jsi podnikání v radiobyznysu nechal. Nebavilo tě to? Změnila se struktura trhu?

Přišla únava z ryze komerčního vysílání. Rádio, které jsme vytvořili v devadesátých letech, už vlastně neexistovalo,

místo toho jsem měl spoustu zaměstnanců a starosti, jak jim každý měsíc poslat plat. Proto jsme se domluvili s ostatními regionálními broadcastery a rozhodli se naše rádia prodat.

Měl jsi přitom ještě vůbec čas dělat hudbu?

Hudbu tvořím celý život, nikdy jsem s tím nepřestal a doufám, že ani nepřestanu. Je to droga, bez které nelze žít. Jen se měnily formy, které jsem dělal. Hlavně doufám, že ještě budu mít čas tvořit jen pro zábavu, a ne za peníze. To je velký rozdíl.

Co jsi dělal po odchodu z rozhlasového světa?

Nejdřív jsem trochu odpočíval, ale stále mám víc druhů podnikání, takže jsem

se ani minutu nenudil. V průběhu posledních let jsem napsal hodně filmové hudby. Baví mě spolupráce s Vildou Poltikovičem, který dělá nekonformní celovečerní dokumenty a je velmi náročný na kvalitu doprovodné hudby. Zrovna mám „na pultu“ jeho nový celovečerní dokument, který vytvořil společně s Jardu Duškem.

Kapela se dá sestavit vždycky, ale ne vždycky se dá poslouchat.

V Česku bývalo po listopadu 1989 časté, že se muzikanti vrhli na politiku nebo alespoň do státní služby. Máš pro to nějaké vysvětlení?

Myslím, že to primárně nesouvisí s hudební profesí. Muzikanti jsou také občané. Někdo se rád hřeje na výsluní kamer, někdo to myslí vážně s budoucností našeho státu, případně se jedná o různé kombinace. Sám jsem se do toho kolotoče vložil proto, že jsem se už nemohl dívat na účast komunistů na vládnutí. Považuji za hodně důležité, aby ve vrcholných zákonodárných sborech byli lidé, kteří jsou nezávislí. To nelze jednoduše realizovat v Poslanecké sněmovně Parlamentu, která je volena systémem poměrného zastoupení, a tím pádem tam převládá moc politických stran. V Senátu, který je volen většinovým systémem, je ale situace jiná.

Řešíš teď jako senátor nějaké problémy, které souvisí s hudbou?

Letos dostaneme na stůl nový autorský zákon. A kromě toho skřípu zuby u různých směrnic EU.

Co takhle nějaká parlamentní kapela? Dala by se v Senátu nebo aspoň v obou komorách sestavit?

Kapela se dá sestavit vždycky, ale ne vždycky se dá poslouchat. ☒